

SZARVASI ÚJSÁG

Képes hetilap, a társadalom, közgazdaság és irodalom köréből.

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre 6 frt. — kr.
Félévre 3 frt. kr.
Negyedévre 1 frt. 50 kr.

Egyes szám ára 12 kr.

MEGJELENIK:

hetenként egyszer. vasárnap.

Az előfizetési penzek, úgy a lap szellemi részét illető közlemények a szerkesztőhöz Szarvasra czímnzendők.

A nyílt-térben minden garmondsor díja 25 kr.

HIRDETÉSEK

jutányos áron vétetnek fel.

A hirdetések az „Arpád” irodalmi és nyomdai intézetbe küldendők.

Budapesten lapunk számára hirdetéseket elfogad Mudrony és György hirdetési irodája Barátok-tere 3. sz. Athenaeum 1 emelet; továbbá A. V. Goldberger, servitater 3. sz. alatt.

T á r s a d a l m i b e t e g s é g.

Van egy biztos halálhozó betegség a népek és a társadalom életében, a melybe ha valamely nemzet vagy társadalom beleesik: nincs számára menekülés, okvetlen bele kell halnia.

Az agyvelő-gyuladás, gerincz-sorvadás s más veszélyes kór nem mindig biztos halál. Ügyes gyógykezelés — habár ritkán is, — de kirántja a szenvedőt az elmulás vas karjai közül. De ha egy nemzet eme fenn jelzett biztos halálhozó kórban sinlik, menthetellenül ki kell töröltetnie az élők sorából.

E betegség: a közöny. E betegség ellen nincs gyógyszer, nincs recept.

A közöny legbiztosabb mérge az öntevékenységnak. A közöny hideg kérge alatt megakad a szív dobogása; meghül a szép és nemes iránti tüze. A közöny megzavarja a benső összhangot a család és társadalmi kötelékben; megfekélyezi az egyéni jellemet; átkot és pusztulást hord méhében.

Fájdalom! ez a betegség hazánkban majdnem teljesen bekövetkezett.

A közintitutiók iránti érdeklődés csak annyiban bír még érvénynyel nálunk, a mint kisebb vagy nagyobb hulladék néz ki egyik-másik hazafira. (Tisztelet a ki.ételeknek.) De lelkesülni, fáradozni és áldozni a közjóért, felkarolni a szépet és nemest: ma már nem erénye a társadalomnak. A mai kor jelszava: mindent magamért, de semmit, vagy csak igen keveset mindnyájunkért.

Ez önző, e kapzsi jelszó tette zilálttá társadalmunkat. A nagy többség csaknem egészen tehetetlenné vált: mindig deficztben van. A kisebbség pedig nem is gondol a deficzt megszüntetésére. Mi lesz végre ebből? Egy általános „krach.”

Szavaim illusztrálására példával szolgálok. Az

utóbbi években az anyagi jólét általános hanyatlásnak indult. A mezőgazdaság meddő terén szerzett kétségbeejtő tapasztalatok arra a meggyőződésre juttaták a nemzetet: hogy pusztán az egyszerű mezőgazdaságra többé nem támaszkodhatunk és hogy más újabb önfentartási forrást kell nyitni.

Rájöttünk arra is, hogy ily forrást csak a független hazai iparban találhatunk. Ugy van, ama veszteségeket, a melyeket a mezőgazdaság terén, az amerikai és dunafejedelemségi verseny mellett, évről-évre miudinkább kénytelenek vagyunk szenvedni, egyedül a hazai ipar kárpótolhatja és kárpótolja is: ha magunk is komolyan akarnánk.

De mit tesz a magyar fogyasztó közönség mindezen szomorú és leverő tanulságok mellett is? Pártoljuk a honi ipart? Feleljen e kérdésre ki-ki magának.

Nézzünk szét e tekintetben magunk körül. Mit tapasztalunk?

Az egyetlen elfogulatlan hazafi sem tagadhatja, hogy Magyarországon néhány iparág már tuleseti a fejlődés stádiumán. Vannak iparosaink, a ki több vagy kevesebb ideig usztak a nagyvilági iparárban. Ily iparágak: a lakatos, asztalos, cipész, szabó, bádogos stb.

És mégis mit tapasztalunk?

Ha lakat kell, elmegyünk a vaskereskedésbe; cipőt a vegyeskereskedőnél, felöltőt a rőfös kereskedőnél veszünk.

A közönség tudva nem tudva: alázatos fejtehené lesz a külföldi gyárosoknak, saját iparosait pedig könnyelműen mellőzi.

Ezen vád általánosan a fogyasztó közönséget illeti.

A kereskedők szintén nem csekélyebb hibát

követnek el saját számos honfitársaik ellen akkor, amikor a helyett, hogy bizonyos ipartermelvényeket itthon készíttetnének, Bécshez, Prágához, Brünnehez stb. fordulnak.

Megbocsáthatlan kötelességmulasztás a közönség részéről az, hogy saját érdekét is szemelől tévesztve: a külföldi ipart támogatja a helyett, hogy saját iparos honfitársaikat pártolják s ezáltal emelnék a hazai ipart.

A nőiparkiállítás.

A nőiparegylet nőipariskolája.

— Saját levelezőnk tudósítása. —

A nőipariskola kiállítását akarom ismertetni a t. olvasóval, a mint azt múlt levelemben megígértem. Ez intézet életének csak első évi eredményét mutatta be a kiállításon s ez első évi eredménnyel a legszebb sikert vívta ki magának. Bár nem oly teljes ez intézet kiállítása, mint a szabadkai tanítónőképezdée, de ha az arányt tekintjük ugyanis ez már évtizedek óta fennálló intézmény lévén, a csak egy éves nőipariskolával — nem versenyezhet.

A szabadkai kiállítástól jobbra a második állványon van a gyűjtemény elhelyezve és a mellette levő nagy üvegszekrényben.

Az első pillanatra feltűnik a figyelmes szemlélő előtt a rendszeres tanítási módor, mellyel a tanítványok a legnehezebb munkákat könnyű szerrel elsajátíthatják. Láttunk mintakendőket a csomózás, csipkevetés, kerelmunkából, melyek oly hámulatos fokozatossággal vannak elkészítve, hogy áttekintve a mintaszalagokat és mintakendőket, már képességet érzünk magunkban annak elkészítésére. Különösen pedig a csomózás az, mely feltűnést kelt, kár azonban, hogy alkalmazását nem

láttuk e munkának nagyobb számban és mindennemű alakban. Láttunk ugyan egyes asztalkendőket csomózott széllel, de mindez igen csekély arra nézve, hogy ez iparág alkalmazását egész teljében feltüntetve lássuk.

Vannak igen szép mintakendők suprikóval fehér s színes pamuttal, továbbá pointlace munkák és Holbein-technikával készített asztalneműek. Így van egy igen szép zsebkendő pointlace munkából Krocák Blanka k. a.-tól, asztalkendő színes Holbein-technika munkával, igen nagy szorgalommal készítve Klopfer Jetti munkája.

Igen szép haladás mutatkozik a fehér és színes himzésben, különösen pedig szépek Schön nővérek, Kovács nővérek, R b h Ima és Latinovics Ilona kisasszonyok himzései melyek a legnagyobb ügyesség, izlés és szorgalomról tanuskodnak. Említést érdemel egy himzett női ing, melyet egy növendék készített, a kik a himzést közvetlenül a második félévben kezdték tanulni.

A fehérvarrásban is a legnagyobb rendszerességgel és fokozatosan megy a haladás. E tantárgyat Gömbös Flórisné asszony vezette legnagyobb szakavatottsággal és gyakorlottsággal, miért nem kis dicséret illeti meg.

Egy mintakendőnél kezdődik a fehérvarrás, melyen mindennemű varrás, öltés és fonálkihuzás be van mutatva; ugyanarra, hogy ez egy négyszög rófnyi területen a fehérvarrás egész művészete be van mutatva. A fehérvarrás fokozatos tanítása is figyelmet érdemel; a növendékek ugyanis első munkául az egyszerű magyar alsónadrágot mutatják be. Ezekután sorban következik a német alsónadrág, egyszerű és díszes nőiing, hálókabát, egyszerű és díszes férfing. Ezután a gépvarrás módszere van bemutatva ugyanily fokozatokban. Említést érdemel a fehérvarrási munkák közül Aszman Eleonóra női inge, mely igen nagy szorgalommal van dolgozva. Továbbá Nothaf Eleonóra kisasszony férfinge, Kovács nővérek munkái, melyek az intézet kiállításának le szebb díszét képezik. Igen szép ezeken kívül König Terézia női köpenye, mely szintén egyike a legszebbeknek. Igen szép munka és óriási szorgalommal és türelemmel van dolgozva egy női fésülő-köpeny, me-

T Á R S A G

Kis szoba...

Kis szoba a fővárosból,
Egy virag a természetből,
Egy jó szó az emberektől,
Egy sugár a szeretetből.

És aztán az ifjúkorból
Még egy emlék, még egy óra,
És aztán egy könyv a néma,
Csöndes sírban nyugovóra...

GÁSPÁR IMRE.

A Savoyai házról.

— Apróságok. —

A savoyai háznak oly sok százados multjában soha nem volt egy tagja, ki hazájához hűtlen lett volna. Mikor még csak kis grófok voltak az Alpesek közt: a Conte Rosso (vörös gróf) s a Conte Verde (zöld gróf) szintannyi hősiességgel s állhatatossággal védték honukat, mint a mily haború nélkül küldettek az osztrák elleni csatákba apjuk által:

Umberto mostani király és öccse, Amadeo aostai herceg, ki sulyosan meg is sebesült.

Carlo Alberto Piemontért s az egységes Olaszországért vívott szerencsétlen novarai ütközet után ment önkéntes száműzetésbe Oportóba.

Fia, az Olaszországot felszabadított s egységesített Viktor Emánuel még kevesebbet tartott az országfői méltóságra.

Nem egyszer mondá Kossuthnak, kiról tudta, hogy republikánus érzelmei vannak:

— Cher monsieur Kossuth. ne haragudjék ám reám a miért király vagyok! Lassa: „il faut que chacun fasse son métier.“ (Mindenkinek a maga mesterségét kell követnie.) Az egyik pap, a másik asztalos, hát én meg király vagyok. Ne haragudjék reám.

Máskor meg:

— Nem arra büszkélkedem, hogy király vagyok, hanem hogy az olasz szabadság első katonája vagyok!

De mutatja becsületos gondolkozásmódját egy különb tény is.

Mikor Napoleon 1870-ben bajba keveredett a porosz-szal, Viktor Emánuel segélyére akart menni az előbbinek s

Ilyen Aszmann Emma, Szkladányi Teréz, Dalmann Berta kisasszonyok dolgoztak. Igen szép betétek és kihuzás munka van rajta, mely a legnagyobb vigyázatot igényli. Felemlítjük még Gömbös Flórisné asszonynak, a fehérvarrás tanítónőjének két igen diszes köténykáját, betétekkel és bordűrökkel, mely munka a gyakorlott tanítónő avatott kezére vall. Utoljára hagytam a legszebb munkát, mely nemcsak a nőpariskola kiállításának, hanem az egész kiállításnak gyöngyét képezi. Egy női pongyola-köpeny ez, melyet a legnagyobb praecizitással és szorgalommal az intézet 8 tanítványa készített Savel Ágnes k. a., az intézet egyik tanárnőjének felügyelete alatt s a munkának oroszánrésze bizonyosan az övé volt s azt hisszük, hogy a siker oroszánrésze is őt illeti meg. Egy félévig készült e köpeny s a munkánál, mely kihuzás, csipkebetét, kézi és gépvarrásból áll, nemcsak a szépségre, hanem a praktikus kivitelre is gondoltak. Ugyanis a köpeny díszei le és felgombolható. — Ennyit a fehérvarrásról — s most áttérhetünk más munkákra.

Egy igen szép hintaszék köti le állandóan figyelmünket, melynek támlánya és ülőszéke igen szép laposhimzéssel van borítva. A himzés zöld pluche alapon arannyal és philosellel történt. Készítették Klopfer Jetti, Mastich Gabriella, Rottenbücher Irma k. a.-ok Savel Ida k. a. tanítónő felügyelete alatt.

Igen szép point philigran munkák vannak kiállítva. Virágok, melyek alap nélkül szabadon készíttetnek s broche-tükre vagy más hasonlóra alkalmazhatók. Savel k. a. vadrózsa és almavirágból készített igen szép brochetűt, ugyan csak ezt készített Schön Regin k. a. almavirág, vadrózsa és nefelejtőből.

Permet munkákból igen szép számban vannak kiállítva az iskolában készült legyezők és írómappák. Igen szép legyezői vannak Savel Ida tanítónőnek, Stern Berta és Reisz Francziska k. a.-oknak: Permetmunkával és ferbelt arab keretdíszsel ellátott szép írómappái vannak Engel Róza, Krocsak Blanka és Urbán Katicza k. a.-oknak.

Porzellánfestészeti tárgyak és cromophotografiak szintén vannak kiállítva, még pedig szép számban. Ez utóbbiakat és a permetmunkát Petrányi Géza ur tanította szakavatottsággal.

igy írt egy levelben: „Tudom, hogy aztan talan visszaterhetek hazamba, de mindegy, felaldozom kényelmemet, sőt személyemet, csakhogy meglegyen hálálva, a mit a francziak az olaszokért tettek.“ Csak maga Napoleon beszélte le szandékaról.

*

Azt meg épen rossz néven vették neki alattvalói, hogy ha már király, miért nem viselte személyét királyiasan.

A civilitást ő mindenféle jótékonycélokra, adakozásokra fordította (sok szegény magyar emigrans is érezte), sőt ilyenek kedvéért adósságba is keveredett. Igen egyszerűen élt. Az udvari ebédeket ő rendesen csak végig nézte; ő maga mar előbb jóllakott egy tal közönséges étellel.

Turinban sok adoma jár róla közzsajon.

Itt, mint mindenütt egész Olaszországban, régenté divat volt, a farsangot rendkívüli fényvel és elmés bohóságokkal berekeszteni. Ilyenkor az egész királyi család a városi tömeg közé vegyült, a népnek pénzt szórt s az alarczosokkal hangos „Ciao!“ kiáltások (légmagasabb olasz köszöntés e szóból: s c h i a v o — rabszolga) közt kezét szorított.

Par, évvel elhunytá előtt valamire uton volt. Waggonjában még Santa Rosa gróf adjutansa és egy miniszter foglaltak helyet. Egyszerre kapja magatá elővesz egy kis táskát, abból sült szárnyast s jóízűn falatozni kezd. De még kése sem volt, a mivel vágná a húst s utoljára nem boldogulván

Felsőruhavarrásból szintén igen szép tárgyak vannak kiállítva. Egy fekete atlasz ruha, fekete és fehér csipke, továbbá gyöngydíszsel Gelléri Józsatól az intézet e szakbeli tanítónőjétől van kiállítva, mely a kiállítónő izléséről tanuskodik. Továbbá egy utcai ruha lila selyem alapon, rózsaszínű betéttel, igen izlésesen van kiállítva és Kugler Mária kisasszony tulajdona. Készítette Verédi Józsa kisasszony az intézetben a felsőruha szabás és varrás tanítónője.

Továbbá említést érdemel egy pongyola, török izlésű szövethől, bordeaux vörös betéttel és fehér csipkedíszsel. Gondal és szorgalommal készítették Stern Jenni, Domonkos Berta és Miháلكovics Teréz kisasszonyok.

Ezenkívül van még igen sok más munka is, névszerint keretmunkából két köpeny az egyik fehér belini pamutból fehér selyemmel a másik fehér berlini pamutból rózsaszín selyemmel, készítette az előbbit Braun Fanni, az utóbbit Gelléri Fanni.

Ennyiben szándékoztam adni ez intézet kiállításának leírását. Az intézet igazgatónőjének Szukováthy Ottilia k. a. nem mulaszthatjuk el adózni elismerésünkkel, mivel az intézet tapintatos vezetésének köszönheti azon eredményt, amelyet első évében elért.

* * *

A jury már egész terjedelmében megkezdte munkálatait s a bírálatok naponként d. e. 9 órától d. u. 3 óráig folynak. Ezzel fejezem be a kiállításról írt tudósításaimnak sorát, azonban van reményem a t. olvasókkal még többször is találkozhatni e lapok hasábjain. Au revoir! A viszontlátásig!

Gelléri Miksa.

H I R E K.

— (A z u j i s k o l a é v k e z d e t é v e l) tömegeesen érkezik városunkba a tanuló-ifjuság, hogy tudományszomját a főiskola szellemi forrásaiból oltassa. Az előjelekből az látható, hogy a tanulók száma a tavalyinál is nagyobb lesz,

egy czombbal, megszólítja az adjutant ékes piemonti dialektusban:

— Fogja Santa Rosa, törjük ketté.

S aztan együtt ettek.

Umbertó már nem oly parlagi, hogy pusztá kézzel egyék, de ép oly kevéssé, vagy még kevésbé veszi komolyan a legmagasabb czimzést, „felséges“ helyzetét, mint apja.

Jólelkű, egyszerű természetű olasz minden ízében. Akik vele érintkeznek, kitünő ferfunak mondja.

Passanantenak, ki élete ellen tört, megkegyelmezett, sőt: Passanente nyomorban levő anyját pénzzel latta el.

Az ország bármely részében legyen valami nevezetesebb ünnepély, ő megje' en. Sőt méltán hibztatják környezetét, hogy az ugysis beteges fejedelmet annyit utaztatják.

Tavaly előbb a parlamentet nyitotta meg, Rómában, aztán mindjárt a képzőművészeti tárlatot Turinban. De mint Napolyban egy új hadihajót bocsátottak a vízre, ott sem maradt távol s a cremonai iparkiallitást is megnézte. Nemsokára Szicillát járta be. S ez így megy folyton.

Valósággal kiméletlenség, egy uralkodót, így meghurczolni. De legkülönösebb volt a múlt évben a cremonai látogatata, melyet a városi hatóság páratlanul ügyetlenül rendezett el. Umberto király, 17. (tizennét) óra hosszat volt tápon, elaraszta kísérettel, küldöttségekkel, mutatványokkal, a nélkül, hogy egy perczet pihenhetett; valamit ehelett, vagy

„A szeszes hordó.”

a miben jó része van azon körülménynek, hogy a mezőtúr-szarvasi szárnyvasut létesülte folytán nagyon meg van könnyebbítve a közlekedés; másrészt pedig nem csekély vonzóerőt képez — különösen a szülők szemében — azon tény, hogy Szarvason a tanuló-ifjúság szerfelett kevés költséggel végezheti tanulmányait — s ez ismét onnan ered, hogy a főiskolai közös étkezőben rendkívül olcsó áron s mégis igen jó ellátásban részesülnek az ifjak.

— (A városi rendőrök) óvatlanságuknak sajnos jelét adták a kutya-razzia alkalmával. Hatóági rendelet értelmében akarván eljárni, az utcán kóborló ebeket lödözték rakásra; ezen alkalommal egy rendőr az utcára lépő Kiss Samu inas-gyereket karján lötte. Ezen szerencsétlenség intő példaul szolgáljon arra nézve, hogy mennyire czélszerűbb volna a kóbor ebeket, más városok gyakorlata szerint a sintér által fogatni össze és a közveszélyes és idegizgató lödözésekkel a város utcáin felhagyni.

— (A héten érdekes sors húzás) történt. Azon birtokos-társaság, a mely a szőrhalmi közel 3000 holdas birtokot örök áron megvette, osztotta fel tagjai között a sors kockája után a birtokot 50, 100 és 200 holdas részletekben. Ez érdekes kockajátékra, mely hazardjáték ez egyszer csupa komoly és takarékos gazdák által játszott el, sokan mentek ki városunkból. A sorsolást vig lakoma követte. A kissé sivár szőrhalmi pusztán nemsokára lombos fák és szép fehér tanyák fogják hirdetni városunk szorgalmát és jólétét.

— (Az ujonczok hálya), mely e hó 24-én lesz a „Bárány“-vendéglő nagytermében, az eddigi jelekből ítélve, igen fényesnek ígérkezik. A meghívók e hét folyamán küldetnek szét. A rendezőség minden lehetőet a vigalom sikerére nézve.

— (Két úr) jár csak cylinder-kalaphan nálunk. Ez urak közül az egyiknek szombaton, a másiknak vasárnapon

csak egy pohár vizet ivott volna. Ekkor mondta a „Gazetta d'Italia“: „Il mestiere piu difficile é quello del nostro re.“ (A legnehezebb mesterség a mi királyunké)

A hires muzsikus cigányok.

A magyar zenét pattogó rythmusaival, túlaradó érzésével s a legkülönfélébb előadási modorával csakis tökéletlenül lehet hangjegyekben kifejezni. Mégis van a magyar nemzetnek egy élő partitúrája, mely nemzeti zenénknek leg-hűbb tolmácsolója, s oly tökélyel adja vissza azt, hogy mi kívánni valót sem hagy hátra. — Ez az élő partitúra: a cigány.

A puszták barna fia, a bolygó zsidóhoz hasonlóan, örökös vándorlásban tölti el életét, otthonát keresve s érzelmeit azon nyelven fejezi ki, mely a legalkalmasabb arra a — zene nyelvén A dalokat, melyeket hazája szült, szellemi tulajdonává tévé s bejárja velok, mint egy zenei phönix hazája minden részét.

A monda szerint a cigányok az egyiptusok ivadékai volnának, s miután az Egyiptomba menekült megváltónak menedéket nem akartak nyújtani, örökös vándorlásra kárhoztattak Egy más monda szerint a cigányok Indiából el-üzött népek volnának. Valóban azonban a cigányok hindosztáni eredetűek. Timuron, Afghanisztanon, Perzsián és Törökországon át egész Európában elterjedtek s csak Magyarországon találtak fel otthonukat.

Hogy miért tartják őket egyiptusi származásuaknak, annak oka abban keresendő, hogy nejeik a bűvészetet, a jós-

van ünnepnapja, a mikor is csaknem rendszeren feltűnik a két kapacitás fején a czipészinások nagy öröme a Németországból importált kulturjel és minthogy a két ur fején egy és ugyanazon napon soha senki sem látta még egyszerre a cylindert — alapos a gyanu, hogy e két ar együtt bir egyetlen cylindert.

— (Augustus hó 28-án este) iszonyu vihar dühöngött az ország több részében és így különösen a főváros felett olyan vihar dühöngött, a milyenre még kevesen emlékeznek. Az embert döbbenet szállotta meg a természeti erők eme felségesen borzasztó játéka felett. Sok hiszékeny ember remegve és fogvaczogva hallgatta a vihar üvöltését, mert a hires tudós Nostradamus már századok előtt ép e napra, azaz 1881. augusztus 28-ra jósolta meg a világnak végpusztulását, mely jóslatot babonás kalendáriumok és mystikus vásári ponyvatermékek egész traditióvá fejlesztették a hívő népnél. — És ezért volt e viharnak a tudatlanabb népnél oly borzasztó hatása. Városunkban a messze nyugaton tomboló vihart csak egy az izzó nap után kelt jótékony hűs szellő jelezte. Érdekes, hogy egy könyvkereskedő, a ki a világ végpusztulásáról írott röpiratokkal igen jó gseftet csinált, daczára annak, hogy a világ pusztulását 1881. augusztus 28-ra jelzé — hirdelményében azt jelenté ki, hogy a könyvvarusoktól az el nem fogott röpirati példányokat 1882. január elsejéig visszaveszi!

— (Pályázat öszöndíjakra.) A budapesti állami közép ipartanodánál a budapesti kereskedelmi és iparkamra által alapított öt, egyenkint 200 frt ösztöndíjra pályázat hirdettetik. Pályázhatnak ezen kamra területéről a polgári iskola, gymnasium vagy reáliskola négy alsó osztályát jó sikerrel végzett tanulók, iparos segédek és mindazok, a kik bár a középiskolában kevesebb osztályt végeztek is, de kellő készségöket felvételi vizsgálat után bizonyítják. Iparos segédek, általában azok, a kik már gyakorlatban voltak, előnyben

lást az egyiptusi népekhez hasonlóan úzik, a férfiak ellenben a zenében és a tánczban lelik kedvüket.

A cigányok kiváló finom hallással és éles szemmel birnak. Testszínök barna s fogsoruk alabástrom fehér. Határozott vallásuk nincs, mert azon község vallását veszik föl, a melyben éppen megállapodásuk van. Általában véve valásgyűlölők és csak az utóbbi időben sikerült keveseket megnyerni arra, hogy gyermeköket iskolába járassák s a templomot latogassák.

Gyermekeik az olvasás és irás helyett a zenét és a tánczot tanulják. A kovácsmesterséget is kedvelik.

A cigány nép legjövedelmezőbb és legszebb foglalkozása: a zene. Ők a magyar zene apostolai, született zenészek.

A cigánygyermek, kit a tarsadalom eltaszit magától, mint mentő-horgonyt ragad meg egy hangszert, legyen az hegedű, klarinét vagy cimbalom; megkísérli a hallott dalokat utána játszani s végre — jól elkészülve — szövetségcs tarsa lesz egy cigánybandának.

Ez által a korai kifejlődés által a cigány füle csodálatos finom hallásra tesz szert, mely miatt a hangjegyek s a zene alapos ismeretét nélkülözheti. Ugyszólván egy ugrással oda ér, a hová mások évek multan jutnak el sok enei tortura után; a technikai nehézségek legyőzése ép ugy vele szüületik, mint a kifejező játék.

A trillák, mordentek, tremolók, sordinorali játszás, futamok s más czifraságok jellemző részei a cigány előadásának A czifraságok alkalmazása náluk határtalan.

Ők a népdal hivatott előadói. Ezeket csak cigány tudja teljes tisztaságában s eredetiségében előadni. A népdal min-

részesülnek. A folyamodványok az iskolai, gyakorlati és szegénységi bizonyítványokkal felszerelve Hegedűs Károly igazgatóhoz (VIII. ker., Bodzafa-utca 28. sz.) nyújtandók be legkésőbb szeptemberhó 10-ik napjáig.

— (B.-Szent-András) társulati uton egy ovodával összekötött nőnevelde felállítása szándékoltatik még most az ősz folyamán. Az alapító tagok, kik a társulat vezetésénél szavazati joggal bírnak, egyszer s mindenkorra 20 frt hofizetés által lépnek a társulatba. Az így begyűlt összeg s már a nevelésügy iránt érdeklődőktől befolyt segélyek e társulat vezetőit azon kellemes helyzetbe hozta, hogy a most megalakult egyesület már házat vett, mely, mihelyt a kívánalomnak megfelelőleg átalakítatik, azonnal rendeltetésének adatik át.

— (B.-Szent-András) a múlt héten férj és feleség vigyázatlanságuknak csaknem áldozatul estek. Ugyanis egy ismeretlen kórban elhullott tehenüket nyúzták és munkaközben mindkettő megsebezte magát, csakhamar karjuk vizenyösen duzzadni kezdett és az előhívott orvos vérmérgezést konstatált. A férj, ki kevésbé inficziáltatott, már megmenekült, de a nő meggyógyulásához kevés remény van. Nem inthetjük eléggé a gazdaközönséget, hogy lehető óvatossággal járjon el az elhullott állatok bonczolásánál, de az állat husának élvezetét semmi szín alatt ne engedjék meg, miután ez sok igen komoly következményű kórnak forrása. Zih K.

— (Egy borzasztó büntetés.) Az „Egyetértés” újság levelezője írja a következő, ébrenléti beszámolót: Egy borzasztó bűneset tartja izgatottságban a román fővárost. Ugyanis hitelt érdemlő utasok a következő borzasztó esetet beszéltek: „Peris és Crivina közt (a bukarest-plojesti vasútvonalon) egy elhagyott kastélynak romjai állanak. A múlt hétfőn egy pompás négyes fogat állott meg a rom előtt, amelyből egy áldott állapotban levő hölgy és egy alig 24 éves férfi-

szállottak ki és a kastély belsejébe mentek. Egy kis vártatva a fiatal ember elhagyta a kastélyt, de alig mult el egy óra, ismét visszatért egy szülésznővel. A fiatal hölgy (18 éves) még akkor délután egy egészséges gyermeket szült. Erre a fiatal ember egy jó nagy rakás fát gyújtott meg, a szülésznőnek parancsot adva, hogy vesse az újszülöttet a tűzbe. A szegény szülésznő megijedt, azonban határozottan kijelentette, hogy a „gyikosság nem az ő mestersége.” Sőt kinyilatkoztatta, hogy adják neki az ártatlan csecsemőt, ő felneveli azt, úgy mint saját gyermekét, kérte, hogy inkább neki, mint a tűz lángjának adják. A fiatal ember azonban megmaradt a hajmeresztő bűnös elhatározásnál és kijelentette: „Nem szabad neki élni, meg kell halnia, mert a vérfertelem átkos gyümölcse, a fivér az apa, a nővér az anya, öljétek meg már!” A dolog vége az lett, hogy az apa uaga — a testvér — velette a szegény ártatlan csecsemőt a lángok közé és aztán testvérágyasával, az alig egy órás gyermekágyas asszonnyal kisetett a romok közül, kocsiba szálltak és csakhamar eltűntek. — A szülésznő e borzasztó bűnesetet feljelentette, a rendőrség és államügyészség pedig mindent elkövetnek, hogy a bűntény elkövetőit kipuhathassák. Le eddig még minden nyomozás hiába volt.

Tarkaságok.

Sophie Arnould részt vett leánya lakodalmán.

Egyszer szólnék a társaság között, mely veje rokonságából állt, s fölkiált:

Eredeti, hogy az egész társaságban csak egy kisasszony van: én.

den érzés kifejezője; váltakozik benne a szerelem, a búbanat, a remény, a csalódás, a szenvedés érzete.

A magyarok népdalai Beethoven-féle symphoniák kicsinyben; egy fáradhatlan s kielégíthetlen törekvése a szabadság és öröm után, képezik annak lényegét.

A népdal különben a legegyszerűbb dal s teljes kidolgozását a cigány eszközlí játékkal. Ő teszi azt élvezhetővé, csak az ő játéka emeli ki még a gyenge művet is s kelt vele hatást. A cigány kezében sír és feszül az örömtől a hegedű.

Egy teljes cigánybanda áll: három első hegedűs, két másodhegedűs, két melyhegedűs (bracsa), egy gordonkás, egy nagybőgős, egy klarinettista és egy cimbalmosból, összesen 12 tagból.

A legrendezettebb bandát bírnak a Farkas testvérek Győrben; Budapesten első helyen Rácz Pali, Balázs Kálmán, Patikáros, Sarközy. Bunkó testvérek és Kecskeméthy Gyula.

Győr a cigányzenének magyar Athenje. Közel 12 bandát számlál ez a város.

Menyegzőkön, bál mulatságokon, nagyobb korcsmai helyiségekben, mindenütt ott látjuk a cigányt s nem fáradnak addig a játszásba, míg vendég nem fárad a fizetésbe. Teljes tízenkét órát képes egyhuzamba játszani.

A hegedű mellett, a cimbalom a legeredetibb és leghasználtabb hangszere a cigánynak. Szenvedélyesebb zenedarabokkal nélkülözhetlenek rezgő hangjai.

Végül még néhány nevezetesebb cigányzenészt akarok felmenteni.

Kezdem Barmán Dömén. Az első népzeneész, ki 1555-ben Lippában élt és Aluman bégtől nagy kitüntetésben részesült.

Czinka Panna, 1760-ban egy négyes társulat első hege-

dúse volt s művészi jétéka által nagy hirben allott. Mattinovich, egy német cigány Temesvár környékéről, a maga idejében a naturalisták királyának nevezték el. Mayerbeer, Viotti, Siphor szerzeményeit játsza, sőt Paganini-gyakorlatokat is csodálatraméltó technikával. Ő tőle származik a „Mattinovich-nóta.” Banyák, mint a cimbalom királya említettik. Bécsben az udvarnál is játszott s Mária Teréziától egy üveg-ből készült cimbalmot kapott ajándékba.

Bihary János a legnagyobb népszerűsége lett szert minden cigányzenész közt. Az ő nótái felejthetlenek s el nem évülők. Ma is gyönyörrel hallgatják, mint ezelőtt ötven évvel. Rózsavölgyi Márk, mint a magyar zene nemesítője, említhető első helyen. Ő különben nem volt cigány, hanem művész. Ő írta a hallhatatlan „Hatvágás”, „Hallgató magyar”, „Kör és társalgó tánc” című zenedarabokat. 1845-ben a nemzeti színházban is föllépett. Leírhatlan hatást ért el itt játékkal. Ez volt hattyudala. Csermak Antal születésre-névszintén nem cigány, minden tarsát felülmulta remek zeneszerzési képessége által. A hegedű sirt keze közt. A legrosszabb cigányhegedűn elragadólag játszott. 1818-ban Pestre jött, ruha és hegedű nélkül s a Zrinyi kaveházban játszott egy cigánybanda élén. Onnét nemsokára eltűnt, nem tudják hová, merre ment.

Patikáros Ferkó az 50—60 as évek cigányzenészei közt a legtehetségesebb volt, Liszt Ferencz is többször hallgatta játékát. — Egy estélyen Patikáros játéka annyira feltűzelte, hogy a zongorához rohant s azon kísérte a cigányok játékát. A kik hallották, azt állítják, hogy Liszt ekkor játszott a legelragadóbban.

Képünkhöz.

Az öreg Johann, a ki évek hosszú sora óta teszi meg az utat három szüntén öreg lovával s a kopott társzekéren a szeszgyártól a városig, olykor, ha a nap égető sugarai nagyon felhevetik vén feje fölött a terjedelmes kalapot, egyet-kettőt csettent még ostorával a vén táltosok feje fölött -- s aztán csöndes szűnyókálásba merül. Minek is erőltetné ő éberségre lankadt szempilláit, hiszen — gondolja — nem visz olyasmit, a mit könnyedén ellophatnának kocsijáról. — Megy, mendegél az öreg kompánia... Egyszerre azonban iszonyu ivitő, hablasó, maczaga, veszekedés zajára kapja fel fejét Johann — s uram fia, mit lát? — Azt, hogy őt a fiúk lépék el a kocsi hátsó részét, kik az onnan kikandikáló szeszes-hordóba lyukat fűrtak s most nádszálon keresztül szopják magukba a gyilkoló nedvet. Hogy a tolvajlásnak Johann felébredése véget vetett, az bizonyos, de hogy a büntetés bekövetkezett-e, azt még csak a jobbról evő ficzkóról tudhatjuk, a kit felnőtt testvére ugyancsak kézzelfoghatólag utasít helyesebb magaviseletre.

Felelős szerkesztő és kiadótulajdonos: Sipos Soma.

Nyílt-tér.

ÉRTESETÉS.

Van szerencsém a t. cz. közönség tudomására juttatni, hogy üzletemben (Nagytemplom-utca, Kullinger-féle ház) a legjobb minőségű **budai, ménesi, gyoroki és egri borok kaphatók**, a minőséghez viszonyítva bámulatos olcsó árakon.

Tisztelettel

Reisman Manó.

HIRDETÉS.

Mlgoz gróf Wenckheim Frigyes ur békési urad. birtokához tartozó és a békési határban levő **földvári pusztán**, október 10-én délelőtt 10 órakor tartandó árverésen **2 darab 3 éves és 9 darab 2 éves, tenyésztésre alkalmas**

magyar fajbika

fog eladatni.

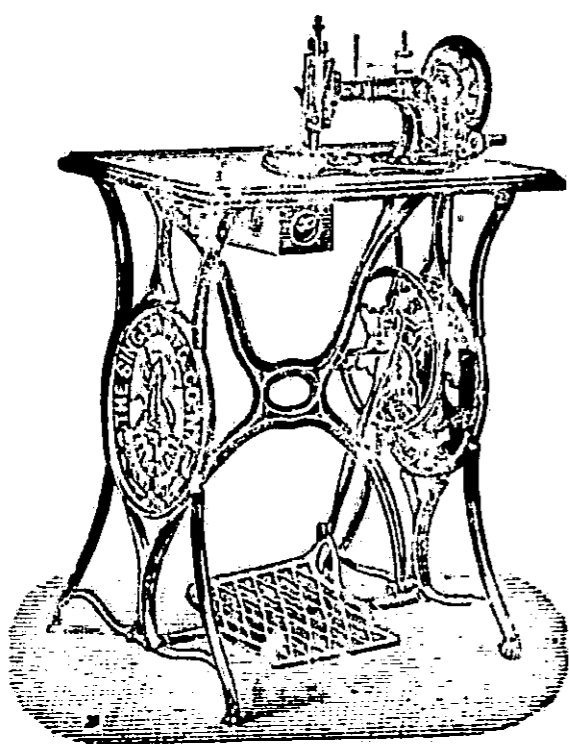
Wagner János,

urad. felügyelő.

1—2

Hirdetések.

Az eredeti SINGER varrógépek

a legjobb és legzöltszerűbb szabad. készült kék és javi s a vannak ellátva és a világon a legjobb s legtartósabb

varrógépek.

Ezek minden áremelés nélkül havi részletfizetéssel árusítanak és teljes kezeség n újatit.

Használati utasítás ingyen.

Minden másnemű varrógépek becsértéknek. Alkatrészek és javítások olcsón.

Miről ismerhető meg, hogy az árusításra ajánlott

Singer varrógép

azaz hogy eredeti gép és hogy The Singer Manufacturing Co. N. Y. (Amerika) egyik gyárán készült, vagy hogy az Németország vagy Ausztriának tulajdonos vagy készítője.

mely utánzat gyenge minőségűt mind a földön elítél.
Minden szakember az első pillanatra felismeri a kék színű, és felismeri a kék színű pontosságú s gondosan összeállított alkatrészekről, hogy eredeti SINGER varrógép vagy utánzott gép. Áll-e elötte, és a szakismerettel nem bíró vevőnek különösen a következő külső jelekre kell figyelni, ha károsulni nem akar:

I. Minden eredeti Singer varrógép a melletti kereskedelmi jegyet hordja egyik szárnyán; az 1881 óta elírusított gépek ezen jegyet még a két oldalrészben is beontve hordják.

II. Minden eredeti Singer varrógép karján a teljes ezmet viseli: THE SINGER MANUFACTURING Co.

III. Minden eredeti Singer varrógép egy angol nyelvű okmányon (mely a gép redetét bizonyítja) van ellátva. Ezen okmányban az illető eredeti Singer-gép száma található, és a The Singer Manufacturing Co. elnökétől, valamint a nyugot- és közép-európai főügyvektől G. NEL LINGER van aláírva.

G. Neidlinger Budapest, főut.

Árverési hirdetemény.

A szarvasi kir. járásbíróság mint telekkönyvi hatóságnak 1578/881 tkv. sz. végzése folytán alólíro. tal ezezzel közhírré teszi, hogy a szarvasi 3257. sz. e e egyz önyv en og a ts u a önu a pez beltelek: udvar, kert a rajta levő épületekkel, ugymint: egy 23 1/2 öl hosszú 3 1/2 öl széles Szarvas város főutczáján. a vasut közvetlen közelében jókarban levő folyosós laképület, mely áll: 6 szoba, 1 konyha, 1 speiz és egy pincz Kamarából egy folytában, ugy az udvaron egy különálló 2 1/2 öl széles 3 1/4 öl hosszú zsindefedelt lak-szobából, valamint ugyanott 2 öl széles 9 öl hosszú deszkából épült faskamra, kocsi felszer, tyúk és sertés ólból álló építmények jól körülkerített udvar és jó kullai emacolon összesen bírói becsü uti 3000 frton, nemkülömben u anakkor egy kenderföld 50 frt becsértékben f. é. szept. 12-én d. e. 9 órakor a helyszínen bírói ö kén. t. s. árverés. el-fognak á r t t. A árverés hiv. n. t. e. e. ne' tiszt lettel azzal hivatnak meg, hogy az árverési feltételeket addig is a szarvasi kir. j. bírósági végre- j. j. Frankó Gyula urnál megtekinthetik.

Szarvason, 1881. aug. 25.

Schultz András

és neje

Mikolay Zsuzsanna.

2—2

